

Mason Derneği Eski Üyesi Kalemİyle

Mason Tarikatı Üzerine Yapılmış

Akademik Çalışmalar Değerlendirmesi - 6

Yüksek Lisans Tezi

**“Cumhuriyet döneminde Türkiye mason locaları ve
kapatılma süreci (1923-1935)”**

ESRA TÜRE, Öğrenci

Doç. Dr. İSMAIL ÖZER, Danışman

Hürol Tasdelen

Ankara

Haziran 2019, Yayın

Haziran 2025, 1. düzeltme

<https://huroltasdelen.com/>

yayınıdır.

Her hakkı saklıdır.

Atıf yapılmadan hiçbir bölümü kopyalanamaz.

İçindekiler

TEZ BİLGİLERİ.....	1
KİŞİSEL BİLGİLER	2
KAYNAK DEĞERLENDİRMESİ.....	3
TEZ DEĞERLENDİRMESİ	17

TEZ BİLGİLERİ

Yazan: Esra Türe / Esra Türe Doğan

Tezin Adı: Cumhuriyet döneminde Türkiye mason locaları ve kapatılma süreci (1923-1935)

YÖK numarası: 438440

Onay Yılı: 2016

Üniversite: ODTÜ

Bölüm: Medya ve Kültürel Çalışmalar Anabilim Dalı

Danışman: Yrd. Doç. Dr. İsmail Özer (Günümüzde ??)

Jüri: Prof. Dr. Bünyamin Kocaoğlu
Yrd. Doç. Dr. Ömer Erden

Tez dili: İngilizce

Teze erişim: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>

Ulusal Tez Merkezi kaydı:

Tez No	İndirme	Tez Künye	Durumu
438440		Cumhuriyet döneminde Türkiye mason locaları ve kapatılma süreci (1923-1935) / Turkey masonic lodges and their confinement process in the republican period (1923-1935) Yazar:ESRA TÜRE Danışman: YRD. DOÇ. DR. İSMAİL ÖZER Yer Bilgisi: Ordu Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Tarih Ana Bilim Dalı Konu:Tarih = History Dizin:Bozkurt, Mahmut Esat = Bozkurt, Mahmut Esat ; Cumhuriyet Dönemi = Republican Period ; Masonluk = Masonry	Onaylandı Yüksek Lisans Türkçe 2016 177 s.

KİŞİSEL BİLGİLER

Esra Türe

Eğitim

Lisans: Uludağ Ü. Fen-Edebiyat F. Tarih B, 2008 - 2013

Yüksek Lisans: Ordu Ü. Tarih B, 2014 - 2016

Doktora: Ondokuz Mayıs Ü. Tarih B, 2016 - 2020

Akademik Çalışma

Amasya Ü. Fen-Edebiyat F. Tarih B. Dr. Öğretim Üyesi

Esra Türe Facebook hesabından Şubat 2019 tarihinde alınmış ekran görüntüsünü yorumsız olarak paylaşıyorum.



Facebook da mason Celil Layıktez ile arkadaşlar... Sanırım artık işi bittiğine göre bugünlerde Facebook arkadaşlık bağlantısı silinmiştir?

✓ ARŞİVLER

Osmanlı Arşivi

BOA, Y.A.RES, Dosya No: 88, Gömlek No: 91.

BOA, Y.PRK.TKM, Dosya No: 27, Gömlek No:11.

BOA, Y..PRK.TKM, Dosya No: 24, Gömlek No: 45.

BOA, Y.E.E, Dosya No: 79, Gömlek No: 60.

Cumhuriyet Arşivi

Mim Kemal Öke'nin" Masonluğun Mahiyet ve Maksudı" adlı yazısı, BCA,490.01/611.123.3.

Türkiye Mason Derneği Türkiye Yüksek Şurası Birinci Derece Çalışma Usulü Çalışma Rehberi, BCA, 010.09/70.214.1.

- Tez konusu ile ilgisi yok.

Masonluk Artık Aşikâr Bir İş Oldu" Başlıklı Gazete Haberi, BCA,490.01/611.123.3.

- Cumhuriyet Arşivi ifadesi, devletin resmi belgeliği (arşivi) anlamında kullanılır. Oysa Esra Türe tarafından "Cumhuriyet Arşivi" diye, bir gazete haberi ve araştırma konusu ile ilgisi olmayan mason kaynaklar.

TBMM ZABIT CERİDELERİ VE TUTANAK DEFTERLERİ

TBMM Zabıt Ceridesi, Elli ikinci İçtima 10.2.1341 Salı.

TBMM Zabıt Ceridesi, Elli beşinci İçtima 14.2.1341 Cumartesi.

TBMM Zabıt Ceridesi, Yirmi ikinci İnkat, 24.12.1927 Cumartesi.

TBMM Tutanak Dergisi, Elli yedinci birleşim 18.III.1949 Cuma.

TBMM Tutanak Dergisi, Yüz beşinci birleşim 9.VI. 1949 Perşembe.

TBMM Zabıt Ceridesi, Kırk sekizinci birleşim 22.02.1951 Perşembe.

TBMM Tutanak Dergisi, Altmış beşinci birleşim 16.04.1951 Pazartesi.

TBMM Tutanak Dergisi, Altmış dokuzuncu birleşim 27.04.1951 Cuma.

TBMM Tutanak Dergisi, Yetmişinci birleşim 30.04.1951 Pazartesi. 156

TBMM Tutanak Dergisi, Kırk altıncı birleşim 18.02.1953 Çarşamba.

TBMM Zabıt Ceridesi, Ellinci İnkat 28.03.1956 Çarşamba.

Tokat Milletvekili Ahmet Gürkan'ın, Mason Derneklerinin kapatılması hakkında kanun teklifi ve İçişleri ve Adalet Komisyonları raporları (2/156), 29.01.1951

CHP. Dördüncü Büyük Kurultayı Görüşmeleri Tutulgası, İkinci Oturum Yedinci Kısım, 9-16 Mayıs 1935, s. 76.

✓ İNTERNET KAYNAKLARI

- Aşağıdaki adresler yanlış ve tıklandığı zaman hata mesajı alınıyor

<http://www.mason-mahfili.org.tr/sozluk/kelime/harici-profan.html>

<http://www.mason-mahfili.org.tr/sozluk/kelime/loca-mahfil.html>

<http://www.mason-mahfili.org.tr/sozluk/kelime/sansolye.html>

<http://www.mason-mahfili.org.tr/sozluk/kelime/ekosizm.html>

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.570ff913161a9.47796034

✓ Kitaplar ve Makaleler

Mason Tarikatı ile ilgili olanlar buraya aktarılmıştır.

Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri I-III. Beşinci Baskı. Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Yayınları, Ankara 1997, 145.

Karabekir, Kazım. Birinci Cihan Harbine Nasıl Girdik. İkinci Cilt. Emre Yayınları, İstanbul 1994, 464.

Bilimsel ve Nesnel Yayınlar

Soysal, İlhami. Dünyada ve Türkiye'de Masonluk ve Masonlar, Der Yayınları, İstanbul 1988, 512.

Anduze, Eric. Osmanlı Türkiye'sinde Masonluk 1908 – 1924. Çeviren: Can Kapyalı. Omnia Yayınları, İstanbul 2012, 216.

Iacovella, Angelo. Gönye ve Hilal İttihad - Terakki ve Masonluk. Çeviren: Tülin Altınova. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1998, 96.

Tunaya, Tarık Zafer. Türkiye'de Siyasal Partiler. Cilt 1, İkinci Baskı. Hürriyet Vakfı Yayınları, İstanbul 1988, 688.

Edhem Eldem, "Genç Osmanlı Döneminde Masonluk ve Siyaset Üzerine İzlenimler", Toplumsal Tarih Dergisi, S. 33, (Eylül 1996), s. 16-28.

İsmail Hakkı Uzunçarşılı, "Ali Suavi ve Çırağan Sarayı Vak'ası", Belleten, Cilt VIII, S. 29, (1994), s. 71-118.

İsmail Hakkı Uzunçarşılı, "V. Sultan Murad'ın Tedavisine ve ölümüne ait Rapor ve Mektuplar 1876-1905", Belleten, Cilt X, S. 38, (Nisan 1946), s. 317-367.

İsmail Hakkı Uzunçarşılı, "V. Murad'ı Tekrar Padişah Yapmak İsteyen K. Skaliyeri Aziz Bey Komitesi", Belleten, Cilt VIII, S. 30, (Nisan 1944), s. 245-328.

Zafer Toprak, "1909 Cemiyetler Kanunu", Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi, Cilt 1, İstanbul: İletişim Yayınları, (1983), s. 205-208.

Okay, Cüneyd. Belgelerle Himaye-i Etfal Cemiyeti 1917 – 1923. Şule Yayınları, İstanbul 1999, 135.

Mason Akademisyenler

Naudon, Paul. Tarihte ve Günümüzde Masonluk. Çeviren: Samih Tiryakioğlu. 3. Baskı. İstanbul: Varlık Yayınları, 1990, 118.

Ahmet Mehmetefendioğlu ve Cemal Necip Güre, "Yavuz – Havuz Davası", TOD, S. 19, (Eylül 2014), s. 233-267.

Mason Kaynaklar

Aşağıda koyu ile işaretlenmiş mason kaynaklar, tez konusu ile hiçbir ilgisi olmayan yazılardır.

Apak, Kemalettin. Ana Çizgileriyle Türkiye'deki Masonluk Tarihi. Türkiye Mason Derneği Yayınları, İstanbul 1958, 231.

Ercan, Bahri. Çınar Yaprakları. Yayın no 1. Çınar Muhterem Locası, Ankara 2003, 57.

Koloğlu, Orhan. Abdülhamit ve Masonlar. 3. Baskı. Eylül Yayınları, İstanbul 2011, 248.

Koloğlu, Orhan. Cumhuriyet Dönemi Masonlar. 5. Baskı. Pozitif Yayınları, İstanbul 2013, 269.

Koloğlu, Orhan. İttihatçılar ve Masonlar. İkinci Baskı. Eylül Yayınları, İstanbul 2002, 340.

Tunaşar, Seyhun. Türk Ulusal Masonluğunda 1935 Uykuya Yatma Olayı. Piramit Yayıncılık, Ankara 2005, 176.

Türkiye Büyük Locası Localar Genel Tüzüğü. Yenilik Basımevi, İstanbul 1972, s. 54.

Abdi İpekçi, "Her Hafta Bir Sohbet", Tesviye Dergisi, S. 6, (Nisan 1993), s. 5-14.

Abdürrahman Erginsoy, "Dünya Masonluğunun Oluşumu", Mimar Sinan Dergisi, S. 14, (1974), s. 7-24.

A. Fahri, "1935 İs 'ad Merasiminde Söylenen Nutuklar", Büyük Şark Dergisi, S. 18, (Sonkanun – Şubat – Mart 1935), s. 12-36.

Ahmet Akkan, "Türkiye'deki Masonluk Tarihinde İbret Alınması İcap Eden Bir Dönem (1930 – 1935)", Mimar Sinan Dergisi, S. 87, (1993), s. 15-22.

Ali İhsan Gülcü, "Masonlar da Şeffaflaştı", Tesviye Dergisi, 40. Sayıya Ek, s. 21-24.

Atuf Zühtü, "Mason Mesaisi Neden Gizlidir?", Büyük Şark Dergisi, S. 15, (Mart-Nisan Mayıs 1934), s. 8-11.

"Aydınlanma Çağının Başlangıcı ve Masonlar", Tesviye Dergisi, S. 58, (Nisan 2003), s. 9, 10.

"Büyük Meşrik'in 1930 – 1933 Devresi Mesai Raporu", Büyük Şark Dergisi, S. 11, (Mayıs-Temmuz 1933), s. 34-42.

"Büyük Şark Mecmuasına", Büyük Şark Dergisi, S. 10, (Mart-Nisan 1933), s. 36, 37.

Can Kapyalı, "Yeni Osmanlılar ve Masonlar", Mimar Sinan Dergisi, S. 122, (2001), s. 73-88.

Celil Layıktez ve Ali Oktay Cever, "Esaki Evrakın Önce Yakılması, Sonra da Arşiv ve Müzenin Kurulması", Tesviye Dergisi, S. 51. (Ekim 2001), s. 23-25.

Celil Layıktez, "Freemasonry Universal Kent Henderson & Tony Pope Türkiye Bölümü, Tesviye Dergisi, Sayı no 47, (Kasım 2000), s. 21-25.

Celil Layıktez, "G Harfi", Tesviye Dergisi, S. 62, (Ocak 2005), s. 59.

Celil Layıktez, "Grand Orient'in Yayını La Chaine d'Union", Tesviye Dergisi, S. 74, (Mayıs 2008), s. 36-39.

Celil Layıktez, "Mason Aleyhtarlığı", Mimar Sinan Dergisi, S. 13, (1973), s. 53-92.

Celil Layıktez, "Masonluk Hakkında En Çok Sorulanlar", Tesviye Dergisi, S. 58, (Nisan 2003), s. 38, 39.

Celil Layıktez, "Önlüksüz Mason, Mason Aleyhtarı Mahmut Esat Bozkurt", Tesviye Dergisi, S. 55, (Mayıs 2002), s. 21-23.

Celil Layıktez, "Türkiye", Mimar Sinan Dergisi, S. 75, (1990), s. 64-75.

Celil Layıktez, "Türkiye Büyük Locası Kuruluşu Öncesi Osmanlı Türkiye'sinde Masonluk", Mimar Sinan Dergisi, S. 94, (1994), s. 14-28.

Celil Layıktez, "Türk Masonluğunun Özet Tarihi", Tesviye Dergisi, S. 39, (Nisan 1999), s. 14-23.

Celil Layıktez, "Yüksek Şuranın Yeniden Kuruluşu" Tesviye Dergisi, S. 74, (Mayıs 2008), s. 48, 49.

Celil Layıktez, "1748'de I. Mahmud 'un Masonluğu Kapatma Nedenini Açıklayan Üç Mektup", Tesviye Dergisi, S.75, (Eylül 2008), s. 38-40.

Celil Layıktez, "31 Mart Olayı", Mimar Sinan Dergisi, S. 89, (Eylül 1993), s. 27-42.

Celil Layıktez, "1935 Kapanışı İle İlgili Doktora Tezi", Tesviye Dergisi. S. 74, (Mayıs 2008), s. 36-39.

Cevad Gürer, "Nedir, Ne Değildir?" Tesviye Dergisi, S. 67, (Mart 2006), s. 49-51. 160

Cevad Gürer, "Bir Sembolizma Çalışması", Tesviye Dergisi, S. 68, (Mayıs 2006), s. 3133.

"Cumhuriyet ve Masonluk Paneli", Tesviye Dergisi, S. 56, (Aralık 2002), s. 46-48.

"Çocuk Esirgeme Kurumu'nun Altın Çağı '1921 – 1950' Dr. Fuat Umay", Tesviye Dergisi, S. 71, (Nisan 2007), s. 28-31.

Dündar Erendağ, "İdeal Muhterem Locasının Tarihi 2, Tesviye Dergisi, S. 12, (Haziran 1994), s. 21-24.

Dündar Erendağ, "Uyku Döneminde İdeal Muhterem Locası", Mimar Sinan Dergisi, S. 53, (1984), s. 15-34.

Dündar Erendağ, "İdeal Muhterem Locasının Tarihi", Tesviye Dergisi, S. 11, (Nisan 1994), s. 11-13.

E. Baykal, "1935 İs 'ad Merasiminde Söylenen Nutuklar", Büyük Şark Dergisi, S. 19, (Nisan-Mayıs 1935), s. 11-22.

Ergin Koparan, "1905 – 1935 Döneminde Türkiye'de Masonluk Tarihi", Mimar Sinan Dergisi. S. 135, (2005), s. 35-93.

Ergün Aybars, "Mahmut Esat Bozkurt ve Masonlar", Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmalar Dergisi, Cilt 2, S. 4 – 5, (1994, 1995), s. 245-262.

Fahrettin Kerim, "1934 Senesi İs'at Münasebetiyle Muhterem Mahfillerde Söylenen Nutuklar", Büyük Şark Dergisi, S. 14, (Ocak-Şubat 1934), s. 2-19.

Fuat, " 1935 İsat Merasiminde Söylenen Nutuklar", Büyük Şark Dergisi, S. 19, (Nisan Mayıs 1935), s. 11-25.

Fuat Hulusi Demirelli, "Medeni Ülkümüz", Büyük Şark Dergisi, S. 19, (Mayıs-Nisan 1935), s. 1.

H. Agopyan, "1935 İsad Merasiminde Söylenen Nutuklar", Büyük Şark Dergisi, S. 18, (Sonkanun-Şubat-Mart 1935), s. 12-36.

Halit Tekin, "Masonluk Vazifesini Yapmış Bitirmiş midir?", Büyük Şark Dergisi, S. 17, (Sontęşrin-İlkkanun 1934), s. 29-32.

Hazer Akın, "Ritler, Oluşumları ve Spekülatif Masonlukta Yerleri", Mimar Sinan Dergisi, S. 115, (2000), s. 25-38.

Hazım Atıf, "Masonluk Tarih ve Mahiyetine Bir Nazar", Büyük Şark Dergisi, S. 6, (Nisan-Mayıs 1932), s. 13-17.

Hazım Atıf, "Masonluk Tarih ve Mahiyetine Bir Nazar" Büyük Şark Dergisi, S. 10, (Mart-Nisan 1933), s. 6-9.

Hazım Atıf, "Masonluk Tarih ve Mahiyetine Bir Nazar, Mason Sembolizmi", Büyük Şark Dergisi, S. 11, (Mayıs-Temmuz 1933), s. 10-12.

Hikmet Turat, "Türkiye'de Masonluğun Kuruluşu", Mimar Sinan Dergisi, S. 14, (1974), s. 25-37.

Hüseyin Kenan, "1934 Senesi İsat Münasebetiyle Muhterem Mahfillerde Söylenen Nutuklar", Büyük Şark Dergisi, S. 15, (Mart-Nisan-Mayıs 1934), 12-25.

Ht, "Türkçemizin Yükselmesi İçin Düşündüklerimiz" Büyük Şark Dergisi, S. 10, (Mart-Nisan 1933), s. 37, 38.

Ht, "1932 İstanbul Konvanı" Büyük Şark Dergisi, S. 8 – 9, Kanunusani-Şubat 1933), s. 1-14.

Ht, "Mason Dünya Şüunu", Büyük Şark Dergisi, S. 6, (Nisan-Mayıs 1932), s. 32, 33.

Ht, "Mason Dünya Şüunu", Büyük Şark Dergisi, S. 7, (Haziran-Ağustos 1932), s. 48, 49.

İsmail, "Hikmet, Kuvvet, Güzellik", Büyük Şark Dergisi, S. 14, (Ocak-Şubat 1934), s. 28-35.

İsmail İşmen, "Gazi Mustafa Kemal Galatasaray'da", Tesviye Dergisi. S. 39, (Nisan 1999), s. 29-35.

İsmail İşmen, "Türkiye'de Masonluğun Kurulmasına Dair Bir Belge" Tesviye Dergisi, S. 14, (Kasım 1994), s. 23-28.

İsmail İşmen, "1875 Yılında Alınan Bir Masonik Bina Belge Ve Planı", Tesviye Dergisi, S. 32, (Ocak 1998), s. 16-20.

İ.N, "Türk Masonluğunun Mahiyeti", Büyük Şark Dergisi, S. 1-2, (Nisan-Mayıs 1931), s. 20-24.

K.N, "Milliyet ve İnsaniyet", Büyük Şark Dergisi, S. 3, (Haziran 1931), s. 1-3.

Kemal Sahir Sel, "Masonluk Aleminin Meşhur Meçhulleri", Mimar Sinan Dergisi, S. 18, (1975), s. 34 -44.

Kemal Şakir, "Masonlukta Sır", Büyük Şark Dergisi, S. 11, (Mayıs-Temmuz 1933), s. 2-5.

Mehmet Ali Haşmet, "Mason Konvan ve Kongreleri ve A. M. I.", Büyük Şark Dergisi, S. 7, (Haziran-Ağustos 1932), s. 38-47.

M.C, "Masonlar ve Masonluklar", Büyük Şark Dergisi, S. 15, (Mart-Nisan-Mayıs 1934), s. 31-36.

M.C, "Milli Büyük Meşrıkımızın 25'inci Yıldönümü", Büyük Şark Dergisi, S. 16, (Eylül-Birinciteşrin 1934), s. 1-5.

M.C, "Nizamlarımız Değiştirilirken", Büyük Şark Dergisi, S. 17, (Sontesrin-İlkanun 1934), s. 37-40.

"Merak Ettikleriniz", Tesviye Dergisi, S. 6, (Nisan 1993), s. 26.

"Merak Ettikleriniz", Tesviye Dergisi, S. 8, (Eylül 1993), s. 27.

"Merak Ettikleriniz", Tesviye Dergisi, S. 9, (Kasım 1993), s. 26, 27.

"Merak Ettikleriniz", Tesviye Dergisi, S. 10, (Ocak 1994), s. 30, 31.

"Merak Ettikleriniz", Tesviye Dergisi, S. 11, (Nisan 1994), s. 31.

"Merak Ettikleriniz", Tesviye Dergisi, S. 13, (Ağustos 1994), s. 30.

"Merak Ettikleriniz", Tesviye Dergisi, S. 28, (Nisan 1997), s. 29-23.

Mesut Tunçel, "Masonlar ve Beşinci Sultan Murad", Mimar Sinan Dergisi, S. 66, (1987), s. 4-26.

Mim Kemal Öke, "Mason İdeali Nedir?", Büyük Şark Dergisi, S. 14, (Ocak-Şubat 1934), s. 2-6.

Mim Kemal Öke, Büyük Üstad, " 22/04/1932 Tarihinde Heyeti Umumiye Fevkalade İçtması"nda İrat Ettiği Nutuk, Büyük Şark Dergisi, S. 6, (Nisan-Mayıs 1932), s. 1-4.

Muhiddin Osman, "Masonluğumuzun Ülküsüyle Cumhuriyet Hükümetimizin Umdelerinin Uygunluğu", Büyük Şark Dergisi, S. 12, (Eylül-Teşrinievvel 1933), s. 6, 7.

Muhiddin Osman, "Türk Masonluğunun Ülküsü", Büyük Şark Dergisi, S. 12, (Eylül Teşrinievvel 1933), s. 5.

"Necat Mahfil-i Muhteremi ve Himaye-i Etfal Cemiyeti", Tesviye Dergisi, S. 70, (Ocak 2007), s. 28-32.

Oktay Gündoğdu, "Masonik Tarihimizden Kesitler", Mimar Sinan Dergisi, S. 114, (1999), s. 30-42.

Oktay Gündoğdu, "Masonik Tarihimizden Kesitler", Mimar Sinan Dergisi, S. 111, (1999), s. 17-32.

Osman Balcıgil, "İki Satır ve Bir Masonik Hayat Hikayesi Yunus Çimento ve Yunus Kardeş", Tesviye Dergisi, S. 66, (Aralık 2005), s. 54-57.

Ömer Muhiddin, "Mason Mahfili", Büyük Şark Dergisi, S. 14, (Ocak-Şubat 1934), s. 36-43.

Raşit, "Harici Münasebatımız Hakkında", Büyük Şark Dergisi, S. 12, (Eylül Teşrinievvel 1933), s. 13-20.

Reşit Ata, "Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Mason Vekiller", Tesviye Dergisi, S. 55, (Mayıs 2002), s. 19, 20.

Reşat Atabek, "İttihat ve Tarakki'nin Kuruluşu ve Masonluk", Mimar Sinan Dergisi, S. 60, (1986), s. 9, 10.

Reşat Atabek, "1880 – 1890 Yılları Arasında İstanbul'da Dışa Dönük Masonik Faaliyetler", Mimar Sinan Dergisi, S. 56, (1995), s. 4-8.

Rıfat N. Bali, "Bir Yahudi Dayanışma ve Yardımlaşma Kurumu: B'nai B'rith XI. Bölge Büyük Locası Tarihçesi Yayın Organı Hamenora Dergisi", Müteferrika Dergisi, S. 8-9, (Bahar-Yaz 1996), s. 41- 60.

Sahir Erman, "Türk Masonluk Tarihi ile İlgili Papalık Belgeleri", Mimar Sinan Dergisi, S. 34, (1980), s. 9-14.

Sahir Erman, "Tekrisin Anlamı", Mimar Sinan Dergisi, S. 64, (1987), s. 15-21.

Sahir Talat Akev, "Doksanıncı Yıl Ve Sonrası", Tesviye Dergisi, S. 39, (Nisan 1999), s. 3-8.

Salim Ahmet, "1934 Senesi İsat Münasebetiyle Muhterem Mahfillerde Söylenen Nutuklar", Büyük Şark Dergisi, S. 15, (Mart-Nisan-Mayıs 1934), s. 12-25.

Satılmış Gökbayır, "Gizli Bir Cemiyetten İktidara: Osmanlı İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin 1908 Seçimleri Siyasi Programı", Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S. 3.1, (2012), s. 61-96.

Suha Umur, "Selamet Mahfil-i Muhteremi ve İkamal-i Tahsil Cemiyeti", Mimar Sinan Dergisi, S. 23, (1977), s. 73-80.

Suha Umur, "Türkiye'de Masonluğun 1935 – 1948 Uyku Dönemi, Mimar Sinan Dergisi, S. 65, (1987), s. 8-17.

Suha Umur, "Yanlışlar Ve Doğrular", Tesviye Dergisi, S. 22, (Mayıs 1996), s. 13, 14.

Suha Umur, "1933 Yılında Bir Olay", Mimar Sinan Dergisi, S. 27, (197), s. 49-54.

Suha Umur, "V. Murad'ın Masonluğu Hakkında Belgeler", Mimar Sinan Dergisi, S. 18, (1976), s. 19-33.

Tanju Koray, "Erkeklerle Mahsustur", Tesviye Dergisi, S. 1, (Mayıs 1992), s. 20, 21.

Tanju Koray, "Hür Masonluk Nedir?", Tesviye Dergisi, S. 72, (Ekim 2007), s. 21-24.

Tamer Ayan, "Masonluk Ve Zaman, Tesviye Dergisi, S. 16, (Mart 1995), s. 16-18.

Tamer Ayan, "Meclis-i Mebusan ve Ayan Reisi Ahmet Rıza Bey'in Kendisine Yapılan Masonluk Teklifine Karşı Mektubu, Mimar Sinan Dergisi, S. 134, (2004), s. 24-42.

"Türk Masonluğunun Yüce Milletimize Açıklaması", Tesviye Dergisi, S. 20, (Şubat 1996), s. 3-6.

Ünlü Yakaruç, "Ataürkçülük, Laiklik Ve Masonluk Üzerine", Mimar Sinan Dergisi, S. 41, (1981), s. 1118-125.

"Üstad-ı Azam'ın Açma Nutku", Büyük Şark Dergisi" S. 8-9, (Kanunusani-Şubat 1933), s. 10-14.

Yavuz Selim Ağaoğlu, "Derviş Masonlar", Tesviye Dergisi, S. 67, (Mart 2006), s. 32, 33.

"1932 İstanbul Konvansı" Büyük Şark Dergisi, S. 8-9, (Kanunusani-Şubat 1933), s. 110.

"Yüz Yıllık Masonluğumuzda İz Bırakanlar" Tesviye Dergisi, S. 68, (Mayıs 2006), s. 7-15.

Mason ve Yahudi Karşıtları

Atilhan, Cevat Rifat. Kendi Vesikalarına Göre Masonluk Nedir?. Üçüncü Baskı. Doğan Güneş Yayınları, İstanbul 1964, 80.

Taglia, Stefano. Intellectuals And Reform In The Ottoman Empire: The Young Turks On The Challenges Of Modernity, Roudledge, London and New York 2015, 167.

Tanyu, Hikmet. Tarih Boyunca Yahudiler ve Türkler. Cilt 1, İkinci Baskı. Bilge Yayınları, İstanbul 1979, 602.

Ticari, Gerçekle İlgisi Olmayan Yayınlar

Avşar, Emre. Cumhuriyeti Kuran Masonlar. Nokta Kitap Yayınları, İstanbul 2007, 187.

Gün, İzzet Nuri ve Yalçın Çeliker. Masonluk ve Masonlar. İkinci Baskı. Yağmur Yayınevi, İstanbul 1978, 352.

Diğer

Bayar, Celal. Ben de Yazdım: Milli Mücadeleye Gidiş. İkinci Cilt. Sabah Kitapları, İstanbul 1997, 279.

Çapa, Mesut. Kızılay (Hilal-i Ahmer) Cemiyeti (1914 – 1925). (İkinci Baskı. Türkiye Kızılay Derneği Yayınları, Ankara2010,243.

Kaynak olarak verilmiş olan 5 sanal mekan (site) adreslerinden 4'ü Özgür Masonların web adresi ve özel sözcük adresine erişilemiyor.

TDK sözlük adresinde ise ilgisiz bir sözcük çıkıyor.

Arşivler

Osmanlı arşivi belgelerinden yalnızca bir tanesi tez de verilmiş. Cumhuriyet arşivi denmekle gerçekte masonların yazdıkları verilmemiş. Oysa kaynak olarak gösterilen tüm belgelerin ekte verilmesi gerekir. Yoksa doğruluğunu nereden bileceğiz?

TBMM Zabıtları

Zabıtların büyük çoğunluğu tezde ek olarak verilmemiş. Verilen ise, berbat bir şekilde, resim formatından sözcük işleyici yazılım formatına dönüştürülmeye çalışılırken, acemice okunurluğunu yitirmiş. Son derece ciddiyetsiz, akademik bir çalışmada asla kabul edilemez biçimde.

Kitaplar

Kaynak olarak verilmiş olan 23 kitabın 12'si mason ya da masonluğu aklayıcı yazarlardan. Masonluk karşıtı yazarlardan İlhami Soysal, Atilhan Cevdet gibi yazarların kitapları da verilmiş ancak İlhami Soysal 'a açıkça "itibar suikasti" yapılırken, Atilhan Cevdet 'den alıntı yapılmamış.

Makaleler

112 makaleden 2 'si hariç neredeyse tamamı masonların resmi dergilerinden alınmış, masonların en önde gelen ideolog ve sözcülerinin yazıları.

Gazeteler

O döneme ait gazetelerin de ekte belge olarak verilmesi gerekirdi. Tez çalışması içinde birçok gazeteden alıntı yapılmakla beraber, belge olarak verilmediği için, paylaşımların doğruluğunu bilemiyoruz.

✓ Kaynakların Değerlendirmesi

Geniş bir kaynak listesi verilmiş gözükmeyle beraber; tez içinde atıf yapılan kaynakların büyük çoğunluğu; masonların ideologlarına ait. Fakir, kitap ve makalelerinde Tamer Ayan, Celil Layıktez, Tanju Koray vd. mason yazarların, çalışmalarında gerçekleri nasıl büküklerini; Türk ulusu, Türkiye Cumhuriyeti ve Atatürk aleyhine, yalanlar, iftiralarla yüklü savlarını, hiçbir kanıt, belge göstermeden yazdıklarını kanıtladı, gösterdi.

Kaynak olarak verilen makale ve kitapların önemli bölümü, bilimsel niteliği olmayan, masonların propaganda amaçlı yazdıkları uydurmalarıdır.

Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri I-III. Beşinci Baskı. Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Yayınları, Ankara 1997, 145.

Bilim İnsanları ve Aydınlar

Karabekir, Kazım. Birinci Cihan Harbine Nasıl Girdik. İkinci Cilt. Emre Yayınları, İstanbul 1994, 464.

Soysal, İlhami. Dünyada ve Türkiye'de Masonluk ve Masonlar, Der Yayınları, İstanbul 1988, 512.

[İlhami Soysal, mason olmayan ancak çok değerli ve nesnel bakabilen bir gazeteci olması, kitaplarında ilk kez masonlara dair doğru bilgiler vermesi ve yapılan değerlendirmelerin nesnelliği ve tutarlılığı açısından benim için bilimsel çalışmalarda mutlak yararlanılması bir yazar ve kitaplardır:](#)

Naudon, Paul. Tarihte ve Günümüzde Masonluk. Çeviren: Samih Tiryakioğlu. 3. Baskı. İstanbul: Varlık Yayınları, 1990, 118.

[Paul Naudon önemli bir Fransız bilim insanı ve masonluk üzerine akademik çalışmaları olan bir yazar. Bu nedenler önemli kaynak olmasını sağlıyor. Aynı zamanda mason olduğunu düşünüyorum.](#)

Tekeli, İlhan ve Selim İlkin Cumhuriyetin Harcı: Köktenci Modernitenin Doğuşu İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul 2003, 514.

Tunaya, Tarık Zafer. Türkiye'de Siyasal Partiler. Cilt 1, İkinci Baskı. Hürriyet Vakfı Yayınları, İstanbul 1988, 688.

Mason Yazarlar

Anduze, Eric. Osmanlı Türkiye'sinde Masonluk 1908 - 1924 Çeviren: **Can Kapyalı**. Oninia Yayınları, İstanbul 2012, 216.

Apak, Kemalettin. Ana Çizgileriyle Türkiye'deki Masonluk Tarihi. Türkiye Mason Derneği Yayınları, İstanbul 1958, 22w31.

Ayrıca günümüz masonları tarafından Kemalettin Apak 'ın 1958 yılında yayınlanmış kitabı birçok maddi yanlış nedeni ile sakat durumundadır, mason tarihi ile ilgili pek dikkate alınmaz. Dahası ülkemizde mason tarihi hakkında son yıllarda çok önemli yeni belgeler bulunmuş, yabancı mason yargı itaatlerine dair yeni kitaplar yayınlandı. 70 yıl önce yazılmış bir mason tarihi kitabı eskimiş, gerçeklikten uzaklaşmıştır artık. Yazar bunların farkında değil.

Ercan, Bahri. Çınar Yaprakları. Yayın no 1. Çınar Muhterem Locası, Ankara 2003, 57.

Iacovella, Aigelo. Gönye ve Hilal İttihad - Terakki ve Masonluk. Çeviren: Tülin Altınova. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1998, 96.

Koloğlu, Orhan. Abdülhamit ve Masonlar. 3. Baskı. Eylül Yayınları, İstanbul 2011, 248.

Koloğlu, Orhan. Cumhuriyet Dönemi Masonlar. 5. Baskı. Pozitif Yayınları, İstanbul 2013, 269.

Koloğlu, Orhan. İttihatçılar ve Masonlar. İkinci Baskı. Eylül Yayınları, İstanbul 2002, 340.

Orhan Koloğlu Tarih alanında Doktorası olan mason araştırmacıdır. Önemli araştırmalar yapmış olmakla birlikte, kitaplarında önemli ve hassas noktalarda gerçeği mason tarikatı lehine çarpıtmaktan kaçınmamıştır. Masonların akademik dereceli propaganda ve meşrulaştırmasını yapmıştır.

Tunaşar, Seyhun. Türk Ulusal Masonluğunda 1935 Uykuya Yatma Olayı Piramit Yayıncılık, Ankara 2005, 176.

Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti düşmanı, Amerikancı faşist Kenan Evren 1980 darbesinin, darbecilerin doğrudan emrinde kritik görev yapmış bir bürokrattır!

Konu ile ilgili hiçbir birikimi olmadığı gibi, yazdıkları tarihi gerçeklere aykırı, çarpıtmalarla doludur.

Türkiye Büyük Locası Localar Genel Tüzüğü. Yenilik Basımevi, İstanbul 1972, s.54.

Ticari, Safsata Kitaplar

Avşar, Emre. Cumhuriyeti Kuran Masonlar. Nokta kitap Yayınları, İstanbul 2007, 187.

Diğer

Atilhan, Cevat Rifat. Kendi Vesikalarına Göre Masonluk Nedir? Üçüncü Baskı Doğan Güneş Yayınları, İstanbul 1964, 80.

Bayar, Celal. Ben de Yazdım: Milli Mücadeleye Gidiş. İkinci Cilt. Sabah Kitapları, İstanbul 1997, 279.

Çapa, Mesut. Kızılay (Hilal-i Ahmer) Cemiyeti (1914 - 1925) (İkinci Baskı Türkiye Kızılay Derneği Yayınları, Ankara2010,243.

Gün, İzzet Nuri ve Yalçın Çeliker. Masonluk ve Masonlar. İkinci Baskı. Yağmur Yayınevi, İstanbul 1978, 352.

Okay, Cüneyd Belgelerle Himaye-i Etfal Cemiyeti 1917 - 1923 Şule Yayınları, İstanbul 1999, 135.

Taglia, Stefano. Intellectuals And Reform In The Ottoman Empire: The Young

Turks On The Challenges Of Modernity, Roudledge, London and New York 2015, 167.

Tanyu, Hikmet. Tarih Boyunca Yahudiler ve Türkler. Cilt 1, İkinci Baskı. Bilge Yayınları, İstanbul 1979, 602.

Sanal ortamlar (web siteleri)

Kaynakların, Celil Layıktez tarafından seçildikleri o kadar aşikâr ki... Hepsi Mason Tarikatının reklamını yapan, gerçekleri çarpıtan yazılar...

Esra Türe 'ye sormak istiyorum; tez konunuzu resmiyette gözüken danışmanınız ile mi belirlediniz yoksa başkaları ile birlikte belirleyip, resmiyette gözüken danışmanınıza tez konusu ile birlikte gönderildiniz mi? Bu konuyu seçmeye sizi iten nedenler nelerdir ve seçiminizde sizi kim yönlendirdi?

Esra Türe, tezin girişinde teşekkürlerini iletiyor;

"Tez çalışmam süresince bilgilerini ve desteklerini esirgemeyen saygıdeğer danışman hocam Yrd. Doç. Dr. İsmail Özer'e, sayın¹ Yrd. Doç. Dr. Ömer Erden'e, sayın Prof. Dr. Bünyamin Kocaoğlu'na, sayın Doç. Dr. Sadullah Gülten'e, Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası kütüphane sorumlusu sayın Selvişah Yapıcı'ya ve evinin kapılarını açan eski Büyük Üstat Yardımcısı sayın Celil Layıktez'e katkılarından dolayı teşekkürlerimi sunarım."

HKEMBL Kütüphane görevlisine teşekkür ederken aslında, HKEMBL Bü. Üs. Ömer Köker 'e teşekkür etmeniz gerekmez mi? HKEMBL Kütüphanesine, mason olmayan bir kişi olarak girebilmeniz için mutlak olarak Bü. Üs. tarafından izin verilmiş olması gerekir.

İkinci teşekkürünüz, ülkemizde masonluğun en öndeki savaşçılarından, teorisyenlerinden ve İngiltere B. Büyük Locasının Türkiye 'de güvendiği tek mason olan Yüksek Şûra 'da 33.° yükseltilmiş ve HKEMBL Önceki Bü. Üs. Yardımcısıdır. Celil Layıktez, milli kimliğimizin karşıtı, ideolog mason olarak görevini üst düzeyde yapan çok zeki bir masondu.² Türkiye'de İngiliz masonlarının güvendiği ve temsilci olarak atadığı tek Türk vatandaşıydı. Tez çalışması yapan öğrencinin bu yanılgıya hangi motivasyonla düştüğü dikkat çektiği kadar, Üniversite yetkilileri ve akademisyenleri buna nasıl olur vermişler?

Esra Türe tez konusu, siyasi bir tartışmanın üzerine, Atatürk tarafından tek emirle Mason Localarının kapatılmasıdır. Masonlar bu kapatılmayı sürekli çarpıtmaya, yok kapatılmadık, "uykuya yattık" yalanlarıyla gizlemeye çalışmaktadırlar.

Osmanlı İmparatorluğu dönemi dâhil, I. Mahmut ve II. Mahmut dönemlerinde, coğrafyamızda pek etkinliği olmayan, henüz kökleşememiş ve yerli çadırımı üzerine örtememiş mason localarının yasaklanmasını bir kenara koyarsak; coğrafyamızda mason localarını yasaklayan tek lider Mustafa Kemal Atatürk'tür. Masonlar ve Atatürk karşıtı kimi çevreler, mason localarının yasaklandığı gerçeğini yalanlar ile toplumdan gizlemeye, örtmeye çalışmaktalar. Hangi siyasi gerekçe için olursa olsun, bu gerçeği gizlemeye çalışmak Emperyalizm işbirlikçi cephe içinde yer almak anlamına geldiğini düşünüyorum...

¹ Unvanın başına sayın sözcüğü konmaz. Tezdeki bir çok Türkçe dil bilgisi yanlışlarından yalnızca bir tanesi.

² Mason Celil Layıktez, 2020 tarihinde hayatını kaybetti.

Esra Türe, değerlendirirken göreceğimiz gibi, akademik ve bağımsız bir çalışma yapmamış, Cumhuriyetin ilk yıllarının ve Mason Tarikatı hakkında bilgisizce savrulmaktadır.

Esra Türe, önsözde;

"Şunu belirtmeliyim ki Mason Derneği günümüzde Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası Derneği, Özgür Masonlar Büyük Locası Derneği ve Kadın Mason Büyük Locası Derneği olmak üzere üç ayrı dernek olarak teşkilatlanmış bulunmaktadır."

Bunları kendisine Celil Layıktez söylediye, daha ilk dakikada gerçekten kopmuş demektir. Söz edilen Dernekler; ilk 3 derece için yapılanmış derneklerdir. Masonların bir de 4-33 derece arası, Yüksek Şûra için kurulan farklı dernekleri de vardır. Buna göre masonların 3 ayrı derneği daha var...

Tezin Değerlendirmesine başlayalım...

"Hititler, Kalde, Elam ve Sümerler gibi pek çok medeniyette de bu şekilde grupların olduğu belirtilmektedir. Hatta Masonluğun ortaya çıkışıyla ilgili efsanelerden biri olan Süleyman Mabedinin mimarının ve ustalarının Hitit soyundan geldiği de iddialar arasındadır."

Bu saçmalıkları nereden bulmuş tez yazarı ve danışmanı, jüri de hiç mi fikirleri yokmuş konu hakkında?

"Bu efsane Halliwell tarafından British Museum'da krallar kitaplığında bulunan, 1427 ile 1445 yılları arasında derlenmiş bir belgede hikâye edilmektedir2."

Esra Türe, mason olmayan Sosyalist bir Türk aydını, çok önemli bir gazeteci ve yazar İlhami Soysal'ın **"Türkiye'de ve Dünya'da Masonluk"** kitabına atıf yapmış. Ancak tezde alındığı, aktarıldığı söylenen ifadeler, bilgiler, Soysal'ın kitabında, değil belirtilen sayfalarda kitapta yok. Esra Türe, Soysal'ın kitabını gerçekten okudu mu, yoksa birisinin aktardıklarını mı yazdı? Bu nasıl bir ciddiyetsizliktir ve hangi akademik etik değerlerle açıklanabilir?

Gerçekte bu tümceye benzer bir ifade, "Masonluk Kültürü Mimar Sinan ve Anadolu Güneşi Araştırma Locaları, Editör: M. Remzi Sanver, Mayıs 2010" kitapçığında Ender Arkun tarafından yazılmış, "Operatif Masonluk" bölümünde (sayfa 33) geçmekte;

"Bugün elimizde kalan ve Masonluğun başlangıcı ile ilgili bazı bilgileri içeren belgeler arasında en eskisi Halliwell El yazmaları ya da daha iyi tanınan adıyla Regius Şiiridir. Orijinali British Museum'da saklanmakta olan bu belgenin 1390 yılına kadar gittiği anlaşılmakla birlikte, orijinal metnin daha da eskiye dayandığı sanılmaktadır."

Gerçekte bu şiirin mason tarikatıyla da ilgisi yok. Dini temalar üzerine yazılmış bir şiir. Masonlar 19. yy'da bu şiiri fark edip, *"işte masonluğun kökenleri duvarcı ustalarına gider, bu da onun kanıtı"* diye ortaya sürdüler. Duvarcı ustaları masonlar ile 1717 'de kurulan Mason Tarikatının hiçbir ilgisi yoktur. Operatif ve Spekülatif ayrımı masonların kendilerine kök arama çabası, büyük bir tarih hırsızlığı üzerine kurulmuş bir yalandır.

Esra Türe, devamında Hiram 'ı anlatıyor. Hiram 'ın kim olduğu tam olarak bilinmemektedir ve 3. Derece Yükseliş Töreninde Hatip Tiradında söylenir bu. Hiram 'ın bir söylence kahramanı olduğu, gerçekte kim olduğunun bilinmediği ve bunun da önemi olmadığı...

Ayrıca Süleyman, Yahudiler ve Hristiyanlar için Kraldır, Peygamber değil, Hz değil. Doğal olarak da tüm dünyada Kral olarak bilinir. Türkiye 'de de bu şekilde ritüellerde yer alırdı. Müslümanlar Peygamber kabul ederler. Remzi Sanver Bü. Üs. döneminde bir oldubittiye getirilip tüzüklerde Peygambere çevrildi!

Konu ile ilgili olarak İlhami Soysal 'ın kitabına atıf yapılmakta gene. Oysa İlhami Soysal kitabında Esra Türe 'nin belirttiği ifadeler yok. Bu ne rezalet!

Tapınakçılar (Templierler) sözcüğü Paul Naudon kitabında, İngilizce "Templier" sözcüğünün Türkçe okunuşu şeklinde bozulmuş yazılışı "Templier" yazmakta. Bu sözcüğün Türkçe karşılığı "Tapınakçılar" sözcüğüdür. Esra Türe Türkçe konusunda da özensiz. Oysa ana dil, bir ulusun kimliğidir.

Esra Türe;

"Masonluğun kökenine dair efsanelerden biri de İslam dünyasında esnaf teşkilatı olarak bilinen Ahiliktir. Bu bağlamda İlhami Soysal'a göre Masonluk zenginlik mesleği sözler olup Mason olabilmek için insanın bir şeylere sahip olması gerekir. En eski dönemlerden beri bir şeyleri olan insanlar esnaf ve zanaatkârlardır. Batı dünyasında esnaf ve zanaatkârlar eski Yunan ve Roma dönemlerinden beri örgütlenmişlerdir7" (sayfa 2)

Atıf yaptığı İlhami Soysal kitabının söz edilen sayfalarında ifade ettiği sözcükler olmadığı gibi, kitapta yok. Anlam olarak da yok.

Türk ve Müslüman kültürünün, eşsiz bir örgütlenme ve toplumu yönetme biçimi Ahilik ile masonluk arasında benzerlik kurmak, masonluğun kökeni olarak göstermek bir kara cehalet değilse, Türk kimliği ve kültürüne küfür, Müslümanlığa da hakarettir.

Ahi Teşkilatı, Müslüman Anadolu Türklerinin kurduğu esnaf teşkilatıdır; tüm İslam dünyasında bulunmaz. Kurucusu Azerbaycan Türklerinden, Halifenin Fütüvvet Teşkilatı eski lideri Kirmâni'dir. Anadolu'da yaygınlaştıran da, Kirmani'nin kızı ile de evlenmiş olan Şeyh Nasirüddin Mahmud Ahi Evren / Ahi Evran 'dır.

Teze dönersek, İlhami Soysal'ın kitabına atıf yapılan sayfa 151 'de, tez de aktarılan sayfada Esra Türel'in söyledikleri yok. İlgisiz başka bilgiler verilmiş. Dahası, Soysal'ın kitabında 167. Sayfada, Esra Türe'nin İlhami Soysal'a atıf yaparak söylediklerinin tersi yazılı;

"Her ne kadar Türkiyeli Masonlar, ülkemizde masonluğun oluşup gelişmesini, Ahiliğe, Esnaf Loncalarına, Fütüvvet nameler, hatta Bektaşilik gibi Anadolu'dan kaynaklanan tarikatlara bağlamak isterlerse de, Masonluğun Türkiye'ye ve Osmanlı ülkesine Batı'dan 'İthal malı' olarak geldiği ve temellerinin 'yabancılar', daha sonra da 'azınlıklar' eliyle atıldığını görmezden gelmek olanağı yoktur.

Bu arada gene hemen vurgulamak gerekir ki, Türkiye'-ye özgü bir masonluk, bir Türk Masonluğu da yoktur. Yabancı uyruklu bir mason da, Türkiye'deki localardan birinde 'birader'lik yapabilir, görev alabilir.

*Bu böyle olduğu içindir ki, Türk Masonluğu Tarihi, ya da Türk Masonluğu demek yerine daha doğru ve gerçekçi olarak **Türkiye'deki Masonluk ve Tarihi demek uygun olur sanısındayız."***

İlhami Soysal'dan yapılan tüm yanlışlar, belirtilen sayfalarda söz edilen yazılar olmadığı gibi, çoğu yerde de Soysal'ın görüşlerine ters bilgiler, onun sözleriymiş gibi verilmiş. Yukarıda verdiğim örnekte olduğu gibi.

İlhami Soysal atıfları artık iyice zıvanadan çıktı. Burada amaç ne? Büyük bir ciddiyetsizlik ve beceriksizlik mi; yoksa bilinçli olarak İlhami Soysal 'ın söylemedikleri saçmalıkları ona söyletip, kişiliğine bir saldırı mı?

İnanılır gibi değil. Tez hocası, Tez Jürisi hiç mi atıfları kontrol etmemiş, çalışmayı denetlememiş. Bu bir basit hatanın çok ötesinde; tezin tüm ciddiyetini, güvenilirliğini yok eden bir "çarpıtmadır". Bu tür çarpıtmaları, mason yazarlarda çokça görürüz ama akademik bir çalışmada, çok şaşırtıcı, düşündürücü ve üzücü.

Masonluğun kuruluşunun anlatıldığı 1-21 sayfalar arası safsatalarla, mason yalanları ile dolu. Her şey bir birine girmiş.

Mason Tarikatının kuruluşu, kökleri, kökeni, örgüt yapısına dair her şeyi fakirin "**Mason Tarikatı ve Emperyalizm**" kitabında öğrenebilirsiniz!³

Tez de ikinci bölüm, gene tezin adı kapsamı dışında, Osmanlı masonluğu. Bu bölümde sürekli olarak "Türk locası" vb. kullanılıyor. Oysa dönem Osmanlı İmparatorluğu, devlet Osmanlı Devleti. Bu nasıl bir tarih bilgisi ya da bilgisizliğidir?

³ (Taşdelen, 2019)

Yahudi ve Siyonistlerin Osmanlı'daki temsilcisi Albert Ferit Aseo, Türk diye yazılmış tez de. Kaldı ki diğer isimler de Osmanlı, henüz Türk kavramı daha kullanılmıyor. Tezde 28. Sayfada Türk diye belirtilen birçok isim Sabetaycı ya da devşirme; Türk soylu değil!

"İlerleyen sayfalarda hakkında detaylı bir şekilde durulacağı üzere, Selanik'teki Makedonya Rizorta ve Veritas locaları İttihat Terakki Cemiyetinin gelişmesinde ve Meşrutiyetin ilanında önemli bir rol oynamış, İttihat ve Terakki Cemiyeti bu localardan destek almıştır. Bu localara gerekli özellikleri taşıyan kişiler alınmış ve bu kişiler tecrübe sahibi olduktan sonra İttihat ve Terakki Cemiyetine geçmişlerdir. İttihat ve Terakki Cemiyetinin o zamanki bazı yazışmaları bu localar aracılığıyla sağlanmıştır. Buralarda çok sayıda önemli konulara karar verilmiş, genç ve aydın Türkler hürriyet ve meşrutiyet için görüşmeler ve tartışmalar yapmıştır. Yani bu localar onlar için buluşma yeri olmuştur. Memleket meseleleri bu localarda serbest ve açık bir şekilde tartışıldığı, istibdat idaresine karşı mücadele edildiği için Mason Locaları İttihat ve Terakki Cemiyetini desteklemiştir117 118." (sayfa 29)

Baştan aşağı gerçek dışı. Dahası Kemalettin Apak'ın kitabında, atıfta verilmiş sayfalarda bu konular yok. Atıf sayıları da karışmış. Gerçekten Esra Türe atıf yaptığı kitapları okudu mu?

Tarih bilim insanları, bağımsız araştırmacılar hatta masonların kendileri; bir kişinin önce mason locasına üye olduğunu, sonra da seçilenlerin İttihat ve Terakki'ye katıldığını söylemez, yazmamıştır. Gerçek, Makedonya ile sınırlı olmak üzere, İttihat ve Terakki üyelerinden bazıları, Sultan Abdülhamit'in izlemesinden kurtulmak ve rahatça toplanabilmek için mason locasına üye olduklarıdır. Bunda, İspanya vatandaşı, casus, Selanik komprador burjuvazisinin temsilcisi Yahudi Emmanuel Karasu'nun etkisi büyüktür.

Esra Türe, mason konusuna hiç hâkim olmadığı için, kolayca hata yapıyor. Emmanuel Carasso, locanın üstadı değil, üstad çok. Burada söylenen Carasso 'nun locanın Üs. Muh. yani loca yöneticisi olduğudur. Mason Emmanuel Carasso ve locasını, o dönemin masonlarını överken Esra Türe ve buna onay veren öğretim üyeleri; Carasso'nun Sultan Abdülhamit'i tahttan indiren ekipte yer aldığını, Sultan Abdülhamit'in direnme olasılığına karşı Padişahı vurmak üzere cebinde dolu bir tabanca taşıdığını ve bunu da gururla söylediğini ya bilmiyorlar ya da atlamışlar.

Emmanuel Carasso, İttihat ve Terakki iktidardan düşünce, devleti soymaktan ötürü yargılanmamak için yurtdışına kaçmıştır. Carasso kelimenin tam anlamıyla alçak bir haindir!

Esra Türe tarafından yazılan tezin her sayfasındaki saçmalıkları, vahim yanlışları ve ciddiyetsiz atıfları tek tek anlatmaya kalkışılırsa bu yazı bitmez. Yalnızca birkaç örnekle yetinmek durumundayım.

3.Bölüm, Türkiye ilk yıllarına, tezin yarısından fazlası yazıldıktan sonra gelebilmiş. Tam bir mason propagandası sözcüklerle; *"Türkiye'de milli masonluk kuruluşu"* (s.60)

Mason Tarikatı, 1717'de İngiltere'de İngiliz Burjuvazisi tarafından kurulmuş; kökü Yahudi Essenî Tarikatına dayanan; öğretisi ve yöntemleri Batı'ya Haflılar ve Tapınakçılar Tarikatı tarafından getirilmiş, Yahudi-Hıristiyan (aynı kökün katlarıdır) bir tarikattır. Osmanlı'dan bu yana Batı emperyalizminin Truva atı olarak topraklarımızda görev yapmış, yabancılar tarafından kurulmakla birlikte, halen de, yerli işbirlikçileri Türk soylu ve Müslüman olmayan; Yahudi, Sabetaycı, Ermeni, gizli Ermeni ve Rum gizli Rum milliyetçilerinin ve Osmanlı sarayının devşirmelerinin egemenliğindedir.

Kökü elbette dışarıdadır; farklı büyük loca ve yüksek şûralar için geçerli olmak üzere; İngiltere B. Büyük Locası, Fransa Yüksek Şûra ve Fransa Büyük Doğusu ile Amerika Güney Yetki Alanı (America South Jurisdiction) tanımadığı, onaylamadığı, berat vermediği hiçbir masonik örgüt, dünyadaki mason muhatapları tarafından mason olarak kabul edilmez, ilişki kurulmaz.

Masonluk milli olamaz! Türk Üniversitesinde akademik bir çalışmada bu ifade nasıl bir aymazlıktır?

Masonlar gerçek yüzlerini ve amaçlarını gizlemek için bu örgütlenmelerine "millî" diyorlar ancak Türk Üniversitesinde yapılmış bir akademik çalışmaya, Türkiye'de millî denmesi, bilimsel açıdan yanlış olduğu kadar Türkiye'de kendisine milliyetçi diyen herkesi derin bir üzüntü ve duygusal isyana götürmektedir.

Tez öğrencisi Esra Türe, tezinde sayfa 70'de TBMM Tutanaklarından atıf yapmış. Bir tanesi de Tokat milletvekili Ahmet Türkan'ın konuşmasından; İsviçre'de çıkan bir gazetede yayımlanmış bir mason belgesi. Paylaştığı belgenin devamını okusaydı Esra Türe, zaten masonluğun asla millî olamayacağını Ahmet Türkan'dan öğrenmiş olurdu. Tam Esra Türe'nin paylaşımın bittiği tümceden başlayarak devamını ben buraya aktarayım;

"Şimdi bir sual: Şimalî - Amerika ve İskoçya'daki masonlarla bizim ne alâkamız vardır? Bu mukadder suali bendeniz cevaplandırayım.

Türkiye'deki masonların İskoçya'ya bağlı olduklarını, şurada Masonlar Anayasasının bir iki maddesini okuyarak sizlere açıklamış olacağım.

(Gülüşmeler)

«Madde 92. — Bir Mahfel tes'si Maşrıkı Azamca İskoçya tarikatine muvafık olarak tanzim olunacak talimatname mucibince icra olunur. Maşrıkı Azam birinci dereceden üçüncü dereceye kadar İskoçya Masonluğunun bilcümle salâhiyetlerini cami olup ilk üç derecenin idaresi hususunda...» Buralarını geçiyorum.

«Madde 121. — Maşrıkı Azam Masonluk ittihadının kuvveden fiile çıkmasına müttehiden çalışmak üzere dünyanın her tarafındaki mason heyeti muazzamasıyla tesis ve idame münasebat eyler.»

Diğerlerini okumaya hacet yok.”

Tez karma karışık; tutarsızlıklarla ve yanlışlarla dolu.

Bir örnek daha;

"Hasan Ali Yücel

Vefa Muhterem Mahfili

Tekris tarihi: 10.4.1925, Kalfalık: 18.12.1925, Üstatlık: 1.1.1926" (s127)

32. derece mason Mustafa Şişman'ın yayımladığı Hasan Ali Yücel kitapçığında bile, Hasan Ali Yücel'in üyeliği, loca kayıtları ile 6 ay sürdüğü ve Kalfa derecesinden yukarı gitmediği yazılı. Bence o bile doğru değil. Doğrusunu öğrenmek isteyen, fakirin yazdığı **"Atatürk, Türkçü aydınlar ve mason yalanları"** kitabında okuyabilirsiniz. ⁴

Mason localarının kapatılması, mason yalanının yinelenmesi biçiminde aktarılmış. Bu adı mason yalanı, hiçbir bilimsel kıyasa, sorgulama yapılmadan paylaşılmış.

Mahmut Esat Bozkurt ile masonlar arasındaki savaşım da, masonların *"başvurdu biz kabul etmedik"* adı yalanına dayanarak aktarılmış. Bozkurt'un asla başvurmadığını, masonların bu konuda bir belge ortaya koyamadan, Bozkurt'a sövdüklerini doğrudan paylaşmış Esra Türe. Yazık!

Yazdıklarımın ve paylaştığım makaleden anımsayalım:

Mahmut Esat Bozkurt'un *"Mason Locasına Başvurduğu"* Yalanı

"Masonlar, Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra, İzmir'de Güneş Locasına başvurduğunu söylemişler, ancak İzmirli masonlar bu savı kabul etmemişler. Uzun süre masonlar susarlar bu konuda. Ta ki Suha Umur, İzmir'de başvurduğu savı, bizzat İzmirli masonlarca çürütülünce, başka bir yalan atar ortaya; "1925 yılında Adliye Vekili iken Mason olmak istemiş fakat bu isteği yerine gelmemiştir. Arşivlerimizde neden Mason olamadığı hususunda bir kayda rastlamadım, fakat bu tarihten sonra devamlı olarak Masonluk aleyhine bir hava yaratmağa çalıştığı görülmektedir. Aşağıda bu olayla ilgili bazı belgeleri bulacaksınız:

4

https://huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/turkiye/1923-35/kitaplar-23#TMT_23_Kitap_2

'—İstanbul 'da Necat Muh. Mah.nin 27 Eylül 1341 (1925) tarihli toplantı tersimatından⁵ bir kaç satır: Ankara 'dan talepname gönderilmek istenilen haricîlerden Adliye Vekili Mahmut Esat nam haricîlerden talepname alınması karargir oldu.' "

Mahmut Esat Bozkurt'un masonluğa başvurduğuna dair belge dedikleri işte yazı bu. Neredeyse bir peçete üstüne karalanmış, 1,5 satır. Ne imza, ne loca başlıklı kâğıt, ne tarih? Başvurana dair en ufak bir yazı da yok. İşte belge diye masonların ortaya koydukları, kocaman kocaman adamların ciddi ciddi çözümlemeler, yorumlar yaptıkları "belge" bu. Sözü edilen Necat locası, Türk ve Türkiye düşmanlığı ile tescilli, yabancıların kışkırttığı, yönlendirdiği hainlerin locası. Fakirin kitabında yaptıkları anlatıldı.

Suha Umur'dan önce, Mahmut Esat Bozkurt ile çatışmalarını süreci belgelerle yazan ve birçoğunun da atıf yaptığı masonlar Fikret Çeltikçi ve Kemalettin Apak bu başvurudan söz etmezler. Bozkurt'un düşmanı Mim Kemal Öke de hiç söz etmez.

Bu ucuz yalanı mason Suha Umur atar ortaya, sonra hepsi birlikte "*mal bulmuş mağribi*" gibi atlarlar bu adi yalanın üstüne. Bu nasıl bir ucuzluktur?

Bir an varsayalım ki, Yüksek Şûranın Masonbaşı Suha Umur'un paylaştığı yazı Necat Locasının toplantı tutanağından alınmış olsun. Yazıda başvurdu demiyor. Necat Locası kendisi başvuru almaya karar vermiş. Daha önce, masonların kendi siyasi çıkarları için, birçok siyasi gücü olanı, asansörle 3'den 33'e çıkar amaçlı rüşvet gibi çıkardıklarını okumuştuk. Masonların, kendilerine muhalif olan bazı karakteri zayıf olanları, içlerine alıp, susturma yöntemini kullandıkları da bilinen bir gerçekliktir. O yıllarda bazı gazetecilere uygulamışlar.

Aynı denemeyi, Mahmut Esat Bozkurt'a da yapmaya kalkışmış olmaları, masonlardan beklenen ve onlara uygun bir davranıştır. Belge diye yayınladıkları bu karalamada da Mahmut Esat Bozkurt'un bir istemi, bir başvurusu yok.

Mason Ahmet Akkan;

"Cumhuriyetin ilânından sonra, masonluk aleyhine hareketler daha 1927 senesinde başlamıştı. Adliye vekili Mahmut Esat (BOZKURT) ve C.H. Fırkası Umumi Kâtibi Recep (PEKER) beylerin masonluğa müracaatları bazı localar tarafından geciktirilmiş ve reddedilmişti."

Mason Tamer Ayan;

"Türkiye Masonluğunda uyku dönemi'nin başlamasına etkili olan antimasonik propaganda ve eylemin önderleri siyaset adamları olan Şükrü Saraçoğlu, Recep Peker ve Mahmut Esat Bozkurt arasından en başta geleni Adalet Bakanı Mahmut Esat Bozkurt'tur. Adalet Bakanlığına kadar yükselen Hukuk doktoru olan Mahmut

⁵ tutanak

Esat Bozkurt'un masonluğa muğber olmasının bir önemli sebebi, mason olmak için 1925 yılında başvurduğu İstanbul-Necat Locası'na kabul edilmeyişidir. Bundan dolayı, Masonluğa düşman olmuş; olumsuz propagandası yanında bizzat komplolara da karışmıştır. "

Mason Güngör Öcal;

"Mahmut Esat Bozkurt İstanbul'da Necat Locasına teklif edilmiş, kendisinden istek belgesi alınması kararı da alınmış olmasına rağmen sonuç olarak, Masonluğa kabul edilmemiştir. Necat Locasının 21 Eylül 1925 tarihli toplantısına ait tutanakta bulunan aşağıdaki kayıt bu olayın yazılı belgesidir:

'Ankara'dan talepname gönderilmek istenen haricilerden Adliye Vekili Mahmut Esat, ...nam haricilerden talepname alınması karargiroldu.'

Recep Peker ise, Ankara'daki bir Locaya teklif edilmiş ancak o da kabul edilmemiştir."

Mason Güngör Öcal ile tanışmıştım. Kendisi Deniz KK'da Binbaşı Rütbesinde görev yaparken, hem de Deniz Kuvvetleri Komutanının doğrudan emri altında kritik görevli muvazzaf üst subay iken, HKEMBL mason tarikatına girmek için başvurmuş ve her türlü işlemi tamamlanarak, eriştirilmek üzere hazırlık yapılmış. Bilemediğim bir nedenden ötürü o dönemde eriştirilemez. 16 yıl daha karanlıklarda harici olarak kalır. Sonra emekli olunca eriştirilir, Nur'a kavuşur mason olur!..

Atatürk, mason localarını kapattı. Masonlar hala kapanışın etkilerini silemediler.

Dönemle ilgili olarak fakirin yazdığı kitap ve makalelerin adresleri aşağıda verilmiştir:

<https://huoltasdelen.com/index.php/masontarikati/turkiye/1923-35>

HÜROL
TAŞDELEN

Anasayfa Özgeçmişim Mason Tarikatı Gündem Yazın-Tarih-Gezi arama...

Mason Tarikatı

Türkiye 'de Mason Locaları, 1923 - 1935

Kitaplar

Türkiye'de Mason Locaları, 1923 - 1935
Atatürk, Türkçü Aydınlar ve Mason Yalanları

Makaleler

Atatürk, Abdülhamit ve Masonlar
Vatana İhanet Eden Büyük Üstatlar
Yavuz Havuz Davası ve Cem Gürdeniz Çarpıtması
Masonlar, Merkezlerini Başkent'e Taşımadılar

Notlar

Windows'u Etkinleştir
Windows'u etkinleştirmek için Ayar

Esra Türe tezinin adı; “*Cumhuriyet döneminde Türkiye mason locaları ve kapatılma süreci (1923-1935)*” olmasına karşın, 129 sayfalık tez metninin, 70 sayfası, yarısından çoğu; masonluğun kuruluş hikâyeleri, Osmanlı’da masonluk aktarılmaya çalışılmış. Tez içeriği, tez adı ve tanımı ile tutarsız. Bu tutarsızlığın nedenini anlamak mümkün değil. Tezin amacı, mason tarikatının efsaneler, gerçek dışı hikâyelerle dolu geçmişinden başlayarak kapatılışa kadar olan süreci incelemek ise neden tez adında ifade edilmemiş? Diğer bir soru da, tezin adı ile belirlenen kapsam dışına, neden bu kadar çıkmış?

Bir öngörü söyleyeyim; Esra Türe’nin evini açtığı için teşekkür sunduğu 33. Derece mason Celil Lâyikteş öyle yönlendirmiş.

Tezde masonluğun kökleri ve Osmanlı masonluğu dönemi, masonların yalan ve çarpıtmaları temelinde, acemice bir mason tanıtımı ve iyi gösterme çabasına dönüşmüş.

Çeşitli alıntılar, peş peşe paylaşıp; hiçbir sonuç ve özgün değerlendirme yapılmadan; ortaya yeni bir şey koymadan yığma bir çalışma yapılmış. Alıntıların birçoğu içerik olarak yanlış olduğu gibi atıf yapılan kitapta olmayan alıntılar.

Esra Türe tarafından yazılan tez, bilimsel kaygı taşımadan, maddi ve bilgi yanlışları ile dolu; tez adı kapsamı dışına çıkarak, mason tanıtım ve propaganda metni. Dahası tezde Türk kimliğine ve milli değerlerini karalamak çabası da ibretle izlenmekte.

Ortaya çıkan mason yandaşı, saçmalık ve safsata dolu ve beceriksizce yazılmış tez metnine bakınca; mason konusunun seçiminin nasıl ve neden yapıldığı merak uyandırdığı gibi, araştırma sırasında doğrudan masonlarla, hem de özel seçilmiş olanla iletişim sağlanıp, tez danışmanı gibi yönlendirmesi altında tez çalışmasının yapılması dikkat çekiyor.

Tekrar sormak istiyorum? Bu tez konusunu kim seçti, kim HKEMBL ile temasa geçip desteğini aldı ve kim resmi danışmanına bu tezi yaptırmayı için talimat verdi? Kim?

Yazar Esra `ye Mason Tarikatı üzerine tez yapmasını öneren, **mason ideoloğu Celil Layikteş** ile bağlantıya geçirip, masonların yalanlarını aklayacak bir çalışma için destekleyen **mason Bozok Evrenosoğlu** ve **Makedon tarihçi Slobodan İliç** olabilir mi?